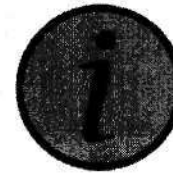

*Запорізька міська громадська організація
«Істина»*

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
ТА ВЗАЄМОДІЇ ПУБЛІЧНОГО
ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА»**

м. Запоріжжя, 22-23 грудня 2012 р.

Частина I

Запоріжжя 2012

УДК 34.01 (083)
ББК ХОЛО

Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 22-23 грудня 2012 року. – у 2-х частинах. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2012. – Ч. I. – 112 с.

У матеріалах представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права», яка була організована Запорізькою міською громадською організацією «Істина» 22-23 грудня 2012 року у м. Запоріжжя.

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА..... 8

Взаимовлияние ветвей государственной власти в РФ: проблемы развития и интеграции <i>Бородкин Антон Вадимович</i>	8
Тлумачення поняття «честь» у політико-правовій думці Нового часу <i>Власенко Мілана Кирилівна</i>	9
Суб'єкти реалізації культурної функції сучасної держави <i>Головченко Микола Феліксович</i>	11
Особливості становлення радянської системи ювенального законодавства та ювенальної юстиції (1917 – 1991 рр.) <i>Козачук Оксана Василівна</i>	13
Зміст категорії «правовий закон» у політико-правовій думці різних епох <i>Консва Наталія Валеріївна</i>	14
Судочинство в період Гетьманщини: історичний нарис <i>Которобай Євген Станіславович</i>	15
Використання І. Бентамом методології природознавчих наук при вивченні права <i>Награбова Людмила Володимирівна</i>	17
Питання дотримання прав людини в Європейському кодексі поліцейської етики <i>Піцик В'ячеслав Олександрович</i>	18
Реализация технико-юридических средств изложения норм права в региональных нормативно-правовых актах на примере Белгородской области <i>Погорелый Максим Маркович</i>	20
Виконання кримінальних покарань в Україні: історико-правові тенденції <i>Родзінська Іванна Валентинівна</i>	21
Значення конституції Пилипа Орлика для утвердження демократичних засад у сучасному державотворенні України <i>Ходаківська Анастасія Юріївна</i>	23
Теорія метаправа як основа юриспруденції <i>Чуксін Олександр Миколайович</i>	25
Визнання держав в епоху Стародавнього Світу <i>Шпаковські Любов Володимирівна</i>	26
Обмеження повноважень Гетьманів України московським царем після смерті Богдана Хмельницького <i>Ярошенко Михайло Олексійович, Бубела Олексій Іванович</i>	27

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО..... 30

Значение человеческой безопасности в Международных отношениях <i>Брюховецкая Марина Александровна</i>	30
Проблеми реалізації принципів правової держави у практиці Конституційного Суду України <i>Волощук Оксана Троянівна</i>	31
To the problem of recognition of states and governments in international law <i>Golovko Olga Mikhaïlivna</i>	33
Законодавче регулювання питань місцевого значення європейських країн: досвід для України <i>Зайцева Ірина Олександрівна</i>	34
Міжнародне право у національному правопорядку Великої Британії <i>Іващенко Олена Русланівна</i>	36
Імпічмент як важлива форма парламентського контролю <i>Кадук Тарас Дмитрович</i>	38
Роль неурядових організацій у сфері захисту прав людини <i>Кем'нь Світлана Василівна</i>	40
Взаимодействие сравнительного правоведения и международного права: необходимость и современное состояние <i>Колоколов Артём Евгеньевич</i>	41
Екстрадиція в міжнародному праві <i>Кочет Олександра Володимирівна</i>	43
Принцип поділу влади і республіканізм в системі засад конституційного ладу України <i>Литвинов Олександр Миколайович</i>	45
Проблеми участі органів місцевого самоврядування у проведенні земельної реформи в Україні <i>Лишеба Жанна Вадимівна</i>	46

Міжнародно-правовий статус Ієрусалима	
<i>Любашенко Вячеслав Ігоревич</i>	48
Інститут визнання держави в міжнародному праві	
<i>Орел Микити Олександр</i>	49
Політичні партії і Президент України: основні проблеми взаємодії	
<i>Петришина-Дюг Галина Григорівна</i>	51
Щодо деяких аспектів подвійного громадянства	
<i>Філіпський Дмитро Петрович</i>	53
Співвідношення міжнародного приватного права і міжнародного публічного права	
<i>Шшиковська Юлія Олександрівна</i>	54

НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО..... 56

Поняття належних, безпечних і здорових умов праці у міжнародному праві та законодавстві України	
<i>Богатчук Дар'я Петрівна</i>	56
Деякі аспекти уникнення проблем при укладенні договору найму житла	
<i>Войтюк Дарина Ігорівна</i>	57
Банкрутство як економічно-правове явище в правовій системі України	
<i>Гончарова Аліна Вячеславівна, Андрійченко Надія Сергіївна</i>	59
Теоретико-правова природа договору передання виключних прав інтелектуальної власності та деякі питання його практичної реалізації	
<i>Гончарук Наталія Михайлівна</i>	61
Найм (оренда) транспортного засобу	
<i>Ковальчук Ганна Віталіївна</i>	63
Камкординг як вид порушення авторського права при використанні кінематографічних творів	
<i>Козенко Анна Григорівна</i>	64
Сторони договору сурогатного материнства	
<i>Коломієць Анастасія Сергіївна</i>	65
Захист авторських прав в мережі Інтернет	
<i>Кондрашова Аліна Володимирівна</i>	67
Інтернет піратство в Україні	
<i>Котішевський Олександр Анатолійович</i>	68
До питання про критерії патентоздатності винаходу за законодавством України і Німеччини	
<i>Кохановський Велеоні Олександрович</i>	70
Проблемні питання правового регулювання патронату в законодавстві України	
<i>Крайнікова Олена Вікторівна</i>	71
Деякі аспекти охорони прав інтелектуальної власності в Інтернеті	
<i>Краснов Дмитро Григорович</i>	72
Договір довічного утримання: проблеми практики застосування в Україні	
<i>Лисак Юлія Романівна</i>	73
Сторони за договором ренти	
<i>Лисач Вікторія Віталіївна</i>	74
Деякі проблеми релевантної поведінки учасників цивільного процесу під час реалізації обов'язків: колізійні питання публічного та приватного права	
<i>Мельник Ярослав Ярославович</i>	76
Договір дарування за участі юридичних осіб	
<i>Немилович Ігор Валентинович</i>	78
Проблеми спадкового законодавства України	
<i>Сербіненко Альбіна Олександрівна</i>	79
Види об'єктів інтелектуальної власності, майнові права на які можуть бути внеском до статутного капіталу юридичної особи	
<i>Сєрбовець Ольга Валеріївна</i>	80
Особливості інституту спадкового договору в цивільному праві України	
<i>Скорікова Марія Кирилівна</i>	82
Правове регулювання захисту авторських прав в Україні	
<i>Трохіна Дар'я Дмитрівна</i>	84
Історія розвитку особистого немайнового права фізичної особи на охорону здоров'я	
<i>Тюхтій Наталія Олександрівна</i>	85
Цивільно-правова відповідальність за порушення авторських та суміжних прав	
<i>Шпак Михайло Миколайович</i>	87

НАПРЯМ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС..... 89

Правове регулювання фармацевтичної діяльності	
<i>Гейвах Олександр Васильович</i>	89
Адміністративно – правовий статус суддів господарського суду	
<i>Горошко Альона Павлівна</i>	90
Необхідність законодавчого регулювання дистрибуторського договору	
<i>Деріпаска Аліса Ігорівна</i>	92
Правове становище об'єднань підприємств за законодавством України і країн – членів ЄС	
<i>Кириченко Марина Володимирівна</i>	93
Правове становище концернів і консорціумів за законодавством України і країн – членів ЄС	
<i>Лазєбна Інна Миколаївна</i>	94
Проблеми зовнішньоекономічної діяльності України та шляхи її вирішення	
<i>Левченко Костянтин Михайлович, Починок Карина Борисівна</i>	96
Правове регулювання діяльності господарських організацій у праві України та держав-членів ЄС	
<i>Міркович Альона Сергіївна</i>	97
Пострадянський період становлення та розвитку вищої освіти в Україні	
<i>Морозова Катерина Олегівна</i>	99
Специфіка соціально-правового статусу потребителівської кооперації	
<i>Невгел Владислав Володимирович</i>	99
Правовий статус розпорядника майна боржника у справі про банкрутство	
<i>Павлуцькі Діана Олександрівна</i>	101
Інститут досудового врегулювання спорів у господарському процесі	
<i>Пігарев Євген Геннадійович</i>	103
Основні вимоги до перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	
<i>Тимкович Ірина Іванівна, Чернявська Валерія Олександрівна</i>	104
Вплив корупції на інвестиційний клімат	
<i>Тули Хайдер Абдуллабі</i>	106
Теоретичні засади правового статусу суб'єктів господарювання, що надають послуги в сфері освіти	
<i>Шаповал Марина Леонідівна</i>	108

Як зазначається досудове врегулювання господарських спорів можливе лише у претензійному порядку. Претензією, відповідно є вимога кредитора до боржника про сплату боргу, відшкодування збитків, сплату неустойки (штрафу), пені, усунення недоліків проданої продукції за договором поставки чи речі за договором купівлі—продажу або виконаної роботи Також поняття "претензійний порядок" (порядок пред'явлення претензії) — форма захисту цивільних (господарських) справ, врегулювання спірних питань між кредитором і боржником до передачі спору на вирішення судовим або іншим компетентним органам [3, 46].

Претензія розглядається у місячний строк, після чого має послідувати письмова відповідь на неї. За загальним правилом строк — один місяць від дня одержання претензії від іншої сторони, але він може бути подовжений і становити два місяці. Виключення складають претензії щодо транспортних організацій, там термін може сягати аж до шести місяців [3,48].

Як зазначає Домбровський С.Ф. доцільно звернути увагу на вирішення спорів у досудовому порядку, який склався в практичній роботі юридичних та інших служб суб'єктів господарювання [4, 147]. У практиці претензійної роботи найчастіше пред'являються претензії, що виникають у зв'язку:

- з невиконанням або неналежним виконанням договорів перевезення, договорів оренди майна, земельних ділянок;
- з невиконанням або неналежним виконанням договорів підряду;
- з невиконанням або неналежним виконанням договорів поставки продукції, товарів (недостатня, поставка продукції, товарів неналежної якості, з нестачею, некомплектної);
- несвоєчасною оплатою поставленої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Щодо претензійної роботи суб'єктів господарювання, то можна виділити основні завдання, на вирішення яких вона спрямовується:

- відновлення порушених прав та захист законних інтересів підприємства;
- виявлення причин та умов невиконання умов господарських договорів;
- попередження порушень державної, планової, договірної дисципліни та чинного законодавства;
- поліпшення економічних показників господарської діяльності підприємства;
- відшкодування за рахунок винних осіб завданих суб'єкту господарювання (підприємству) завданних збитків.

Треба зазначити, що аналіз та систематизація розгляду судових справ є одним з головних моментів в роботі юридичних служб суб'єктів господарювання.

Як зазначає В.Д. Чередука як — матеріально-правова вимога одного з учасників спірних правовідносин до іншого являє собою засіб врегулювання конфлікту самими сторонами без втручання інших осіб із боку держави і у вигляді господарського суду [4, 52]. А отже можна зробити висновок, що таким чином господарські суди могли бути ще більш завантаженими за відсутності подібного інституту в господарському процесі, що є суттєво підкреслює його актуальність та доцільність.

Список використаних джерел:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798- XII
2. Господарське процесуальне право України. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Нагребельний В.П. та ін. Підручник. Суми: Університетська книга. -2006. - 331с.
3. Ортинський В. Л., Основи держави і права України: Підручник/ Гришук В. К., Мацько М. А./ - 583 с, Київ, 2008
4. Організація правової роботи та юридичного обслуговування підприємств. Навчальний посібник. Домбровський С.Ф. - Х.: Консум. — 2005. — 395 с.

Основні вимоги до перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

*Тимкович Ірина Іванівна,
старший викладач кафедри теорії та історії держави і права
Юридичного інституту Національного авіаційного університету
Чернявська Валерія Олександрівна,
студентка факультету менеджменту та логістики
Інституту економіки та менеджменту
Національного авіаційного університету*

Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі логістики та належне виконання ними своїх функціональних обов'язків вимагає оволодіння знаннями у галузі не лише менеджменту та економіки, але й права. Специфіка професії логіста не обмежується постійним пошуком найбільш вигідних маршрутів перевезення вантажів, але й вимагає відповідних навичок в пошуку партнерів і проведенні з ними переговорів, в організації тимчасового зберігання вантажу, в правильному оформленні відповідних документів на нього та отриманні дозвільних документів — сертифікатів, ліцензій і складаних договорів, що не можливо без ґрунтовних знань з юриспруденції. Відтак, більшість операцій логісти повинні здійснювати з дотриманням правових норм. У зв'язку з цим, викликає інтерес розгляд питання законодавчо встановлених вимог до перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Переважно об'єктами речовин є предметом дослідження науковців, таких як Венедіктов А.А., Сорока Л.В., Сорока С.

О., Доброзєв І.О., Марко С.І. Баклан І.В. та інших, з точки зору адміністративно-правового правового регулювання, кримінологічної та кримінально-правової характеристики.

Проведений нами аналіз норм вітчизняного законодавства дає підстави зазначити, що перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів є видом господарської діяльності та одним із складових елементів обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Вказаний вид діяльності полягає в переміщенні наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у межах території України. З метою забезпечення контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів нормами законодавства встановлено ряд заходів, зокрема ліцензування відповідних видів діяльності, у тому числі щодо перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та встановлення спеціальних вимог до їх перевезення [1].

Розглядаючи ліцензійні вимоги щодо перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, слід зазначити, що даний вид діяльності мають право провадити: 1) юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, у тому числі заклади охорони здоров'я, суб'єкти господарювання, що провадять діяльність з їх виробництва і виготовлення; 2) фізичні особи-підприємці, за умови, що вони мають ліцензію на провадження медичної або ветеринарної практики [2].

Слід зауважити, що фізичні особи також мають право перевозити наркотичні засоби і психотропні речовини, але якщо вони придбані за призначенням лікаря та за наявності й на підставі рецепта, виданого закладом охорони здоров'я з дотриманням вимог ст. 27 і 28 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори».

Суб'єктам господарювання ліцензія на перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів видається Державною службою України з контролю за перевезенням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів строком на 5 років. При цьому необхідними умовами для провадження діяльності, пов'язаної з обігом, у тому числі з перевезенням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів є наявність: 1) відповідної матеріально-технічної бази, зокрема для ведення обліку та забезпечення схоронності наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, нормативно-технічної документації; кваліфікованого персоналу.

Тому до переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів входять (крім інших документів, необхідних для правомірної господарської діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів): 1) засвідчена в установленому порядку копія свідоцтва про допущення транспортного засобу до перевезення визначених небезпечних вантажів; 2) засвідчена в установленому порядку копія свідоцтва про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі; 3) засвідчені в установленому порядку письмові інструкції на випадок аварії або надзвичайної ситуації [2].

Зазначені документи подаються у разі здійснення суб'єктом господарювання перевезення прекурсорів, які включені до списку № 2 таблиці IV переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000р. № 770 із змінами. Перевозити наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори на території України дозволено автомобільним, повітряним або водним транспортом, але заборонено перевозити залізничним транспортом та пересилати їх поштою, за винятком прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку.

Автомобільний транспортний засіб, яким перевозяться вказані речовини повинен: 1) відповідати технічному стану згідно вимог Правил дорожнього руху та умовам їх безпечного перевезення; 2) комплектуватися, крім зазначеного в Правилах дорожнього руху обладнання, набором інструментів для дрібного ремонту, порошковим або вуглекислотним вогнегасником ємністю не менш як 5 літрів і протитивідкотними упорами.

Власне сам процес перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів повинен відбуватися у супроводженні відповідальної особи, яка призначається керівником закладу охорони здоров'я або суб'єкта господарювання, що провадить діяльність з їх виробництва, виготовлення. Факт отримання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів підтверджується підписаною відповідальною особою накладною, в якій зазначається державний номер відповідного автомобільного транспортного засобу.

Перевезення зазначених засобів, речовин і прекурсорів у межах міста чи району здійснюється без видачі органом внутрішніх справ відповідного дозволу. Питання охорони вантажу в дорозі вирішується керівником закладу охорони здоров'я або суб'єкта господарювання виходячи з конкретних обставин. Перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, крім прекурсорів, включених до списку № 2 таблиці IV переліку в кількості 200 і більше кілограмів повинно здійснюватися автомобільним транспортним засобом у супроводженні патрульного автомобіля Державтоінспекції або державної служби охорони при МВС України. При цьому керівник закладу охорони здоров'я або суб'єкта господарювання несе персональну відповідальність за забезпечення схоронності вантажу та конфіденційності інформації про перевезення.

Перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів суб'єктами господарювання здійснюється на підставі товарно-транспортної накладної у супроводженні відповідальної особи (представника вантажовідправника чи вантажоодержувача, що обізнаний з властивостями зазначених засобів, речовин і прекурсорів та правилами безпечного поводження з ними. До обов'язків такої відповідальної особи належать: 1) супроводження та охорона наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів під час їх перевезення до місця призначення; 2) проведення інструктажу водія, що здійснює перевезення цих засобів та речовин; 3) огляд автомобільного транспортного засобу та забезпечення у разі потреби усунення його

несправності; 4) перевірка правильності маркування і пакування наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та їх приймання; 5) спостереження за завантаженням і закріпленням вантажу; 6) передача вантажу після прибуття на місце призначення; 7) забезпечення особистої безпеки [3].

Суб'єкти господарювання, які мають ліцензію на культивування рослин, включених до включених до списку № 3 таблиці I таблиці Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (а саме, рослин виду мак снотворний та рослин роду конопль для промислових цілей), а відтак використовують, зберігають та знищуються нарковмісні рослини й отриману з них готову продукцію чи відходи таких рослин, з метою запобігання розкраданню цих рослин зобов'язані дотримуватися встановлених вимог до їх перевезення. Тобто забезпечувати охорону перевезення такого вантажу із земельної ділянки до току і в зворотному напрямку в межах та поза межами адміністративно-територіальної одиниці з урахуванням конкретних особливостей об'єкта, специфіки та виду надання охоронних послуг і оперативної обстановки, що склалася.

Так, під час збирання власником врожаю рослин маково-коноплезбиральними машинами наряд охорони в обов'язковому порядку повинен контролювати недопущення вїзду цих машин із земельної ділянки, у разі збирання врожаю рослин вручну – недопущення сторонніх осіб до технологічного місця зважування корочок маку. При цьому вїзд завантаженого врожаю рослин транспортною засобу (ТС) за межі земельної ділянки, а також відходами таких рослин – за межі току без супроводу працівника міліції категорично заборонений. Охорону одного ТС під час перевезення із земельної ділянки до току і в зворотному напрямку у межах району здійснює один працівник міліції. На незначні відстані (до 5 км) допускається здійснювати перевезення із працівником міліції, який несе службу по охороні земельної ділянки у складі наряду мобільної групи, при цьому інший працівник міліції зі службовим собакою посилює контроль за земельною ділянкою.

Перевезення за межі району із земельної ділянки або току до місця зберігання чи перероблення (очищення) рослин на підприємства, що мають ліцензію на культивування, використання, зберігання, перевезення та знищення рослин, здійснюється на підставі укладання окремого договору з урахуванням кількості ТС, що перевозять нарковмісні рослини, отриману з них готову продукцію чи відходи таких рослин, зокрема, охорона: одного або двох ТС здійснюється парним нарядом у складі двох працівників міліції або озброєного наряду (міліція, воєнізована охорона); від трьох ТС здійснюється двома нарядами мобільної групи у складі двох працівників міліції кожний або озброєного наряду (міліція, воєнізована охорона).

Старший наряд повинен бути озброєний автоматичною зброєю та знати оперативну ситуацію в місцях постійного чи тимчасового перебування, маршрутів руху, підтримувати зв'язок з працівниками територіальних органів внутрішніх справ та знати номери телефонів їх чергових частин. Участь представників власника, які не мають допуску до технологічного процесу вирощування, збору, у тому числі вручну, переробки та транспортування таких рослин, в охороні перевезень категорично заборонена [4].

Таким чином, законодавством встановлено ряд жорстких вимог до суб'єктів господарювання щодо перевезення ними наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів з метою забезпечення ефективної протидії їх незаконного перевезення, а відтак і нелегального розповсюдження.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсорів» від 15.02.1995 р. № 60/95-ВР із змінами // Голос України від 30.03.1995
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ліцензування діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14.11.2000 р. № 1698 і від 04.07.2001 р. № 756» від 05.12.2007 р. № 1387 із змінами // Урядовий кур'єр від 19.12.2007, № 238
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України та оформлення необхідних документів» від 17.04.2008 № 366 // Урядовий кур'єр від 28.05.2008, № 96
4. Наказ МВС України «Про затвердження Порядку організації охорони об'єктів і приміщень, у яких культивуються, використовуються, зберігаються та знищуються нарковмісні рослини, а також використовується, зберігається та знищується отримана з них готова продукція чи відходи таких рослин» від 27.10.2010 р. № 507 // Офіційний вісник України від 21.03.2011 – 2011 р., № 19, стор. 52, стаття 811, код акту 55222/2011

Влияние коррупции на инвестиционный климат

*Тули Хайдер Абдуллаби,
аспирант кафедры административного и хозяйственного права
экономико-правового факультета
Одесского национального университета имени И.И. Мечникова*

Основными преградами на пути улучшения инвестиционного климата в Украине являются коррупция, судебная и налоговая системы, административные барьеры. Такие данные получены в результате исследования среди руководителей американских, европейских и украинских компаний-инвесторов относительно оценки качества инвестиционного климата и уровня

инвестиционной активности в Украине, проведенного в апреле 2012 года компанией Research & Branding Group по инициативе Государственной налоговой службы Украины.

Переменчивый инвестиционный климат и высокий уровень коррупции заставили многих потенциальных финансовых доноров отказаться от инвестирования во многие сферы экономики. Рассматривая преемственность инвестиционного климата в любой стране, которые благоприятно влияют на приток иностранного капитала в эту страну и на эффективность капиталовложений и оценку самого инвестиционного климата, основное внимание уделяется следующим экономическим параметрам:

- общему состоянию экономики;
- положению в валютной, финансовой и кредитной системах;
- таможенному режиму;
- возможностям использования рабочей силы.

Отрицательное влияние на инвестиционный климат оказывают:

- прямые ограничения деятельности иностранных фирм, содержащиеся в законодательстве;
- нечеткость и нестабильность законодательства принимающей стороны, поскольку эта нестабильность лишает инвестора возможности прогнозировать развитие событий, что снижает рентабельность вложений.

Для потенциальных инвесторов в Украине при анализе политической ситуации решающую роль играют:

- политика государства в отношении иностранных инвестиций, вероятность национализации иностранного имущества;
- участие страны в системах международных договоров по различным вопросам;
- прочность государственных институтов;
- преемственность политической власти;
- степень государственного вмешательства в экономику и т. д.

Основными препятствиями для притока иностранного капитала в Украину являются:

- неотработанность законодательства;
- чрезмерные налоги;
- отсутствие реального механизма защиты иностранных инвестиций;
- криминогенность обстановки, распространение коррупции.

Коррупция, под которой мы понимаем использование государственной (общественной) власти в личных интересах, всегда проявляется в различных формах. Во многих странах она проявляется в формах, характерных именно для данных территорий. В настоящее время в мире существует три модели системной коррупции:

- азиатская модель, когда коррупция – это привычное, общественно-приемлемое экономическое явление, связанное с функционированием государства;
- африканская модель, когда государственная власть продажна в своей базовой основе, и она политическими средствами обеспечивает надежность существования основных экономических кланов, поделивших между собой сферы своих экономических интересов;
- латиноамериканская модель, когда прямое или косвенное попустительство коррупции со стороны государственной власти (отсутствие базового законодательства, низкий уровень противодействия, прямое участие в коррупционных сдехах и т.д.) дает возможность темным и криминализированным секторам экономики достичь могущества, сопоставимого с государственным.

Для украинской коррупции наиболее характерны черты латиноамериканской модели, однако, многие ее формы имеют чисто украинскую специфику и традиционные сферы (приватизация государственной собственности, исполнение бюджета и расходование бюджетных средств, противозаконный лоббизм в законодательных органах, жилищно-коммунальная сфера и др.).

Особенно опасна коррупция в органах государственной власти. В этом случае она представляет собой симбиоз монополии власти, действий по произволу государственных служащих (дискреционное право) и отсутствие строгой подотчетности и подконтрольности чиновников. Как подсказывает практика, коррупция разрушает всю систему государственного управления, способствует падению авторитета государственного управления.

Коррупция стала серьезной причиной, снижающей инвестиционную привлекательность Украины. Коррупция оказывает существенное влияние не только на финансово-экономическое, но и социально-политическое положение государства. Коррупция искажает экономическую и финансовую среду ведения бизнеса, уменьшает эффективность государственного управления и бизнеса, стимулы к инвестициям, сдерживая экономическое и политическое развитие, порождает социальное неравенство, а также вносит определенную нестабильность в политический процесс в стране. Честный и социально ориентированный бизнес вытесняется с рынка, поскольку коррупция превращает такой бизнес в нерентабельный.

Коррупция снижает престиж страны в целом в глазах мирового сообщества и является одним из главных препятствий на пути выгодных для нее иностранных инвестиций.

На сегодняшний день в практике ведения бизнеса в Украине не произошло кардинальных изменений.

Однако, несмотря на предпринимаемые меры, коррупция остается одним из сильнейших тормозов улучшения инвестиционного климата. Она затрудняет нормальное функционирование всех общественных механизмов, препятствует повышению эффективности экономики и правомерно рассматривается как одна из угроз безопасности Украины.